

A Tale of Two Treasures

Levi Cooper

On the holy journey of our master and teacher, the Maggid of Melbourne, may he live for many good years, we arrived at the holy city of Tikin [Tykocin], which was once a great Jewish city, may it be rebuilt anew speedily in our day. With trembling and awe we prayed the afternoon service. Our Master's prayers soared to the greatest heights and split asunder the very gates of heaven. As for us—O, who are we and what power do we have?—we grabbed ahold of the edge of his mantle and ascended along with him. It was clear to us that such holy prayer had not ascended to heaven since the destruction of the village and its Jews. At our Rebbe's command we sung the words, "Come in peace," inscribed on the synagogue walls. In our hearts we saw the greats of Tikin singing and dancing every *Shabbes*. Quickly we were swept away, and amidst the impassioned flames of holy fire we broke into a dance of sacred joy. As we danced our Rebbe's eyes brimmed with tears and his head seemed to stretch up toward heaven. Two of our holy fellowship entered and whispered in the Rebbe's ears: "In a small room above us there lies a Sefer Torah, totally unattended. Is it our duty to redeem such a precious object?" The Rebbe stood in his place and shut his eyes, and from his brow we could see how he navigated the conceptual pathways forged by our legal authorities: the case of ownerless driftwood, the commandment to redeem the imprisoned, mortal danger, desecration of God's name, and the ways of peace. To and fro he roamed through the Talmud and *responsa* with the prayer in his heart that the One who grants wisdom to people should lead them down the correct path. He was still standing in place, his face like an angel of the Lord of hosts, when two others from our group came along and said in a frenzy: "We've got it." As soon as the words left their mouths, a shadow covered the face of our Master. Quickly he commanded us to continue on our journey, saying: "We have already taken up the holy sparks from this place."

The incident in Tikin allowed continued to haunt our Master. The years passed by and the Rebbe requested a sign from heaven: had he done the right thing or had he erred, like the striking of the rock to bring forth water? Each year on his pilgrimage to visit the graves of the righteous, may their merit guard over us, he pled for a sign from heaven. When he came to the holy city of Tikin, he remembered the deed, steeped in joy and in sorrow. Holy audacity and unforgiveable brazenness.

Our Rebbe deposited the Sefer Torah from the holy city of Tiktin in one of the seminaries in the Holy Land for the use of those who study the Torah. As for the incident of Tiktin, he stowed it away in his heart.

In the year 5768 our Master and Rebbe, may he live for many good years, made a pilgrimage to the holy city of Vlodava [Włodawa], may it be rebuilt anew speedily in our days. After praying the afternoon service, he was approached by a famous *rosh yeshivah* from the holy community of Munkatch [Munkács], may it be rebuilt anew speedily in our days, who had accompanied him on his journey. The Munkatcher Rosh Yeshiva spoke, saying, “Blessed is the Redeemer of Israel! I have two books in my pack that I found in a small room next to the women’s section of the synagogue.” As before, the Rebbe quickly ordered our holy group to continue on our journey, saying: “We have already taken up the holy sparks from this place.”

And now the incident in Vlodava joined the incident in Tiktin, and they both haunted the Rebbe.

A short while after the incident in Vlodava, the Rebbe learned that when the Munkatcher Rosh Yeshiva returned to his holy house, he opened one of the sacred books—*Divrei Tsadikim*, words sweeter than honey, by the great Rabbi Dov Berish *z”ll*. He found a name inscribed in the book: Yaakov Sholem Reifer, from the holy city of Oshpitzin [Oświęcim]. Immediately the Rosh Yeshivah understood what to do and conducted a thorough search in order to find this particular Yaakov Sholem. Now, everybody’s friend has another friend, and soon enough they found him. The musician Reb Yaakov Sholem, a Bobover Hasid from Oshpitzin, was taken to the holy city of Sosnovtsa [Sosnowiec] during the years of wrath, and then to forced labor in Germany for four years. His book wandered from place to place until it arrived in Vlodava, where it came into the hands of the Munkatcher Rosh Yeshivah, who with joy and whole-heartedness fulfilled the *mitzvah* of returning a lost object.

Our Rebbe rejoiced greatly when he heard the story of this book, for he knew it was a sign that heaven lauded what took place in Tiktin. The Sefer Toah from Tiktin that had been deposited in one of the seminaries in the Holy Land was returned to our Rebbe; this too was like a return of what was lost. The Rebbe brought the Sefer Torah into his study hall amidst a mighty display of splendor and glory. I remember clearly the holy words of Torah he uttered as the scroll was brought in: “Thus is the redemption of Israel: its beginning will be with slow steps, in hiddenness and humility, an arousal from below, and yet in the end it will continue to grow in splendor and glory, and the arousal will come from above.”

From *The Collected Stories of the Maggid of Melbourne*

מעשה טקיטין ומעשה ולודאבה

במסע הקודש של כ"ק אדמו"ר ממעלבארן שליט"א הגענו לק"ק טיקטין תובב"א לפני עיר ואם בישראל. ברתת ובאימה התפללנו מנחה. תפילתו של רבנו נישאה אל על והבקייע שערי רקיע. ואנו, מה חיינו מה כחנו, נאחזנו בשולי גלימתו ועלינו יחד עמו. ברור לנו שתפילה קדושה שכזו לא עלתה שמימה מאז חורבן העיריה על יהודיה. כמצוות רבנו שרנו את המילות בואי בשלום החקוקות על כתלי בית הכנסת. ראינו בלבנו את גדולי טיקטין שרים ורוקדים מידי שבת. עד מהרה נסחפנו ומתוך רשפי אש שלהבת ה' פרצנו בריקוד של שמחה דקדושה. בעודנו רוקדים ועיניו של רבנו זלגו מים וראשו הגיע השמימה, נכנסו שנים מן החבורה הק' ולחשו באזני רבנו: "הנה למעלה בחדר קטן מונח ספר תורה ללא השגחה. האם עלינו לפדות נכס יקר זה?" רבנו עמד במקומו ועצם את עיניו, במצחו ראינו איך הוא שקל וטר בנתיבי הפוסקים – זוטו של ים, מצוות פדיון שבויים, סכנת נפשות, חילול ה', דרכי שלום. אנה ואנה טייל רבנו ברחבי הש"ס והשו"ת וכל הזמן תפילתו בלבו שהחונן לאדם דעת ינחנו במעגלי צדק. והנה בעודו עומד במקומו ופניו כפני מלאך ה' צבאות, באו שניים אחרים מן החבורה ובבהלה אמרו: "הוא אצלנו." הדבר יצא מפי החסידים ופני רבנו חפו. חיש מהר ציווה רבנו שעלינו להמשיך בדרכנו: "את הניצוצין הקדושים במקום זה כבר העלינו."

מעשה טיקטין לא נתן לרבנו מנוחה. שנים עברו ורבנו ביקש סימן מן השמים – האם עשה כיאות או שמא טעה בחינת ויך את הסלע ויצאו מים. מידי שנה בנוסעו לפקוד את קברי הצדיקים זי"ע התחנן לאות מן השמים, ובבואו לק"ק טיקטין תובב"א היה זוכר את המעשה אשר היה מהול בשמחה ובכאב. עזות דקדושה עם חוצפה לא תסולח.

את ספר התורה דק"ק טיקטין הפקיד רבנו באחת מהישיבות בארץ הקודש שישמש לומדי תורה, ואת מעשה טיקטין שמר בלבו.

והנה במסע הקודש של כ"ק אדמו"ר שליט"א בשנת תשס"ח ביקר רבנו בק"ק ולודאבה תובב"א, ולאחר שהתפלל מנחה בא אליו ראש ישיבה גדול ומפורסם מק"ק מונקאטש

תובב"א שהתלווה למסע הקדוש של רבנו, ופתח ואמר: "ברוך גאל ישראל! הנה שני ספרים באמתחתי אשר מצאתי בחזר הקטן שלייד עזרת הנשים." כבעבר, חיש מהר ציווה רבנו לחבורה הק' להמשיך בדרכם באומרו: "את הניצוצין הקודשים במקום זה כבר העלינו."

ועתה למעשה טיקטין נתווסף מעשה ולודאבה, ובשניהם לא מצא רבנו מנוח.

והנה כעבור זמן לא רב לאחר מעשה ולודאבה נודע לרבנו כי בבוא ראש הישיבה לביתו נאווה קודש, פתח את אחד מספרי הקודש דק"ק ולודאבה – דברי צדיקים מדבש ונופת צופים מתוקים מאת האי גברא רבה הרב דב בעריש זצוקל"ה – והנה מצא שמו של יהודי חקוק עלי ספר: יעקב שלום רייפער מק"ק אושפיץ. מיד הבין ראש הישיבה את המעשה אשר ייעשה וחיפש בחפש מחופש כדי למצוא את ר' יעקב שלום מאושפיץ הלז. חברא דחברך חברא אית ליה ועד מהרה מצאו את ר' יעקב שלום. הבעל-מנגן ר' יעקב שלום, חסיד באבוב מאושפיץ נלקח לק"ק סוסנובצע בשנות הזעם ומשם לעבודות כפיה באשכנז למשך ארבע שנים. ספרו נע ונד עד שהגיע לק"ק ולודאבה תובב"א ומשם לידי ראש הישיבה אשר בשמחה ובטוב לבב קיים מצוות השבת אבידה.

בשמעו את דבר הספר, שמח רבנו שמחה גדולה ביודעו כי מן השמים הודו למעשה טיקטין. ספר התורה ממעשה טיקטין אשר הופקד באחת מן הישיבות בארץ הקודש הוחזר לידי רבנו בחינת השבת אבידה. רבנו הכניס את התורה לבית מדרשו ברוב עוז ופאר וכבוד. וזכורני היטב את דברי תורתו הקדושים בעת הכנסת הספר: "כך היא גאולתן של ישראל: בתחילה קמעא קמעא בהסתר פנים ובהצנע לכת, בחינת אתערותא דלתתא; ולבסוף היא הולכת ומתרחבת בפאר וכבוד, בחינת אתערותא דלעילא."

מתוך כל סיפורי המגיד הגדול ממעלבארן